

TVRDOŠÍN

ORGÁN MsV KSS a MsNV **MAREC 1989**

Je symbolické, že na prahu jari slávia ženy svoj sviatok. Predtým zubaté slako už rozťahuje ústa do hrejivého úsmevu lákajúce prvé puký bahniatok či snežienok. Svojím teplom probúdzajú voňavý kolobek oplodňovacieho procesu vo všetkých i v kvetoch, nastáva obdobie vzniku nového života vo svete flóry i fauny. A vznik nového života vo svete predstavuje homo - sapiens - to je žena - matka. Už staroveké kostoné či kamenné venuše s výraznými znakmi plodnosti hovoria o úcte ľudskej spoločnosti k žene - matke...

Naše staré mamy, tety, mamy, sestry, sesternice, švagriné, manželky, dcéry, priateľky, kolegyně, známe i neznáme - čo všetko pre nás znamenajú ... Každá z ich podôb má svoje nenahraditeľné prednosti najmä v deň ich

sviatku. Aj najväčšia snaha vymenovať ich by bola márna, lebo ony sú nám všetkým - sú našim životom. A my - muži a chlapi sa aj tak nezmôžeme na viac, než úprimné a proste - ďakujem.

Takto a podobne sa odvíja úvaha o MDŽ každý rok. Vy však obráťte list a pozrite

na základe povolenia MsNV: Ženám sa vychádza málo v ústrety. U bývalého zamestnávateľa som žiadala zmenu pracovnej doby a nevyšlo sa mi v ústrety. Jedna oslava je viac - menej formálna. Ženy v službách to majú ťažké kvôli pracovnej dobe.

O MDŽ NETRADIČNE

rine sa na sviatok žien očami štyroch náhodne vybrať tých tvrdošínčaniek:

Antónia Bublaková, riaditeľka MŠ Krásna Hôrka: Mám dobrý pocit, radosť z detí, ktoré pre tento deň pripravujú darčeky pre svoje maľičky, nacvičujú program. Želám si mier, pokoj a apolujem na citovú výchovu a dobré zázemie v rodinách, lebo mám obavy, že výchovné generácie vzdelaná, ale po citovej stránke chudobná.

Božena Kovalčíková, občianka poskytujúca služby

Iveta Trsteniská, poslankyňa MsNV: Pracujúca žena má málo umania, hoci sa táto otázka stále pretriasa. Viac by mala byť docenená práca matiek a celková práca ženy.

Magdaléna Marková, laborantka k.p. Tesla Orava: Podľa toho, ako ktorá žena MDŽ ušije. Je to krásny sviatok a keďže je raz do roka, každá žena si ho zaslúži. Záleží na nej, či ho oslávi v rodine, zamestnaní, či v kruhu svojich priateľov, len by nemala zabudnúť, že je žena a ostať aj po skončení oslavy.

AFORIZMY JÁNA AMOSA KOMENSKÉHO

Deň učiteľov je predovšetkým príležitosť pripomenúť si výročie narodenia českého humanistického filozofa, spisovateľa, polyhistora, reformátora a pedagoga Jána Amosa Komenského. V tomto roku je to už 397. výročie. Niekoľko jeho aforizmov azda najlepšie dotvorí obraz o učiteľovi národov: - Nikto sa nerodí pre seba, všetci sa rodia pre ľudskú spoločnosť a kto jej podľa svo

jich síl nepomáha, ukazuje sa byť nehodným toho, aby mu pomáhali iní. - Z ľudského vzdelávania sa nevymyká nič, iba nečlovek. - Čím hrejíme za mlada, tým pykáme v starobe. - Sila pravdy vy zbrojená svetlom poznania je nepremožiteľná. - Nie zo súhlasu, ale z pochybnosti sa rodí pokrok. - Kto nemiľuje krásy sveta, ten nič nevidí. - Roznýšľajme noutále o tom, ako by sa vo všetkých spoločnostiach dal zachovať mier a pokoj bez

násilných prostriedkov. - Prvé a nie jediné, čo pre nás všetkých má byť cieľom, je šťastie ľudského rodu. - Čo môžeme robiť lepšie, ako hľadať mier, pravdu a život!

Nuž spomeňme si na tých, bez ktorých by naše vzdelanie pokulhávalo za ostatným civilizovaným svetom, bez vplyvu ktorých by sme asi boli aj menej ľudmi a naša spoločnosť by iste veľmi zaostávala.

- jmb -

KNIHA - PRIATEL' ČLOVEKA

Predajňa Slovenskej knihy v Tvrdošíne bola otvorená v roku 1978. Dovtedy milovníci kníh si ich museli nakupovať v okolitých mestách a dedinách. Otvorením predajne dostala možnosť zamestnať sa Anna Obtulovičová ako vedúca po absolvovaní knihovníckej školy, ktorou získala kvalifikáciu "vedúci knihovník". Uvedená predajňa svojou rozlohou a zariadením patrí medzi najväčšie a najkrajšie predajne v okrese. Za uplynulých 11 rokov sa môže mesto pochváliť vzrastajúcim záujmom o nákup kníh v svojej predajni o čom svedčí aj maloobchodný obrat, v prvých rokoch prevádzky 300 tisíc a v dnešnej dobe 550 tisíc Kčs. Pretože prichádza marec - mesiac knihy, v ktorom oslávia svoj sviatok všetky ženy, vedúca predajne chce touto cestou pozvať všetkých milovníkov literatúry na nákup vhodných darčiekov z predajne slovenskej knihy Tvrdošín. Patrí tu aj predaj ostatných potrieb, ako sú: zástavy, gramoplatne, obrazy, výzdobný materiál a pod. Na škodu vecí je, že predajňa nemôže uspokojiť dopyt obyvateľstva po odbornej literatúre, ktorej je nedostatok.

Knížnica je súčasťou MsKS

Od januára 1989 bola Mestská knižnica Tvrdošín aj prvá v okrese integrovaná s Mestským kultúrnym strediskom v Tvrdošíne, to znamená, že prešla pod riadenie a hospodársku správu tohto strediska. Pretože ide o nový druh riadenia knižnice, ktorý je v štádiu experimentu, metodicky nás bude usmerňovať Okresná knižnica; taktiež nákup knižného fondu a časopisov je naďalej centralizovaný cez OK zo Slovenskej knihy. Čo si sľubujeme od integrácie? Užšiu spätosť vzťahu "knihy-výchova-kultúra" v praxi, čo by sa malo prejavovať v bohatších a nápaditejších akciách hlavne v práci s deťmi a mládežou, dostupnosť a využívanie audiovizuálnych prostriedkov v tejto oblasti, bohatšiu vybavenosť knižnice hospodárskymi prostriedkami. Aby sme sa v budúcnosti vyhli zbytočným trápny výstupom a nedorozumeniam s niektorými čitateľmi je potrebné zdôrazniť, že evidencia /zápis/ nových čitateľov zostáva nezmenená; členský poplatok pri zápise je stanovený ONV jednotne pre všetky ľudové knižnice v okrese takto: deti do 14 r. a 2,- Kčs, vojaci, dôchodcovia a študujúca mládež a 3,- Kčs, dospelí a 5,- Kčs. Toto zápisné je platné pre jeden kalendárny rok, čiže sa začiatkom každého roku musí obnoviť a je odvádzané našej nadriadenej zložke /predtým OK-D.Kubín, teraz MsKS/. Máme pred sebou, dá sa povedať "ťažký" rok-čaká nás dobudovanie knižnice v meste, t.j. zariadenie zrekonštruovanej knižnice v centre mesta nábytkom, regálmi a ostatným vnútorným vybavením tak, aby v druhom polroku 1989 už riadne plnila svoje poslanie. Bude potrebné presťahovať a uložiť príslušnú časť knižného fondu, zostaviť katalógy a doriešiť organizáciu. Okrem práce s čitateľmi treba spracovať celý nový knižný fond pre mesto, ale aj všetky pridružené knižnice /t.j. 2 pobočka Medvedzie, pobočka Z. Dedina.../ pokr. na 5 str/

V prítomnosti poslankyne S-KNV Márie Tomadlíkovej a členov MsV NF konalo sa rozšírené rokovanie rady MsV v utorok 14. 2. 1989 v zasadačke MsV. Na programe bolo vyhodnotenie plnenia volebného programu NF a socialistickej súťaže r. 1988, splnenia jednotného plánu kultúrno-výchovných činností za r. 1988, hospodárske

Z ROKOVANIA RADY MsV

výsledky MsV a organizácií ním riadených v r. 1988, činnosť občianskeho výboru č.1 - staré mesto. Vo všetkých týchto činnostiach dosiahlo mesto v r. 1988 vynikajúce výsledky, za ktoré sa všetkým, čo sa o to pričínili, poďakoval predseda MsV Ing. I. Šaško. V ďalšej časti sa schvalovali kritériá kmotnej zainteresovanosti vedúcich pracovníkov organizácií riadených MsV na rok 1989 a v časti "Voľné návrhy" bol prerokovaný celý rad problémov života mesta a v návaznosti na predtým prerokované problémy, od bytovej otázky cez reguláciu dodávok teplej vody, zimnú údržbu komunikácií atď. - až po kanalizáciu v ďalších častiach mesta, odvoz domového odpadu, záhradkárске problémy, nízku návštevnosť na kultúrnych podujatiach a pod. - jmb -

ŠPORTOVÝ AREÁL BUDE

Vláda SSR 18. 1. 1989 vyslovila svojím uznesením č. 22/89 súhlas s využitím osobitne chránenej poľnohospodárskej pôdy pri panelárni na investičnú akciu Športový areál. V súčasnosti sa zabezpečuje projektová dokumentácia a potrebné nákupy pozemkov, aby sme už v tomto roku mohli začať s výstavbou.
Ing. Ivan Šaško

PO NOVOM—OBCHOD S PALIVAMI

Doneďávna tradičné "Uhoľné sklady", od 1.1.1989 Obchod s palivami, štátny podnik Banská Bystrica, prevádzkový sklad 03-02 Tvrdošín dňa 2.2.1989 uskutočnil vo veľkej sále MsKS verejnú schôdzu strany spojenú s celozávodnou konferenciou ROH, na ktorej boli predstavení kandidáti na funkciu riaditeľa SP. Pri tejto príležitosti pracovníci OZ bilancovali aj dosiahnuté výsledky za rok 1988, ktorý bol v histórii OZ veľmi úspešným. Odštepny závod splnil všetkých 8 rozhodujúcich hospodárskych ukazovateľov. Maloobchodný obrat vo výške 48.843 tis. Kčs. Domácnosti zásobil na 100%. Na uvedených výsledkoch sa PS 03-02 Tvrdošín podieľa cca 2/3. Za r. 1988 PS zmanipuloval a nakúpil celkom 134 tis. ton pevných uhoľných palív, čo predstavuje cca 5.300 vozových jednotiek, čím sa zaradil na prvé miesto v Stredoslovenskom kraji. Na celozávodnej slávnosti boli za svoju dlhoročnú obetavú a dobrú prácu odmenení dvaja pracovníci PS: Margita Gembalová, ktorá na PS odpracovala 36 rokov, za čo dostala vyznamenanie a diplom Zaslúžilý pracovník

SsUS a Ján Kánik, ktorý odpracoval na PS celkom 22 rokov, za čo dostal taktiež vyznamenanie a diplom Zaslúžilý pracovník SsUS. Medzi ďalších pracovníkov, ktorí trvale dosahujú výborné pracovné výsledky patria: strojník Štefan Šálka, vodiči Ján Lajda, Vladimír Gasper, Anton Šimurdiak, Viktor Kubáň, ďalej mechanik Eduard Hvoľka a váharka Anna Zuffová. Týchto, ale aj ďalších pracovníkov PS, ktorí sa svojou poctivou a svedomitou prácou pričínili v priebehu r. 1988 o dobré splnenie úloh, v závere slávnosti odmenil svojim vystúpením miestny folklórny súbor Spieňovec. PS 03-02 Tvrdošín od roku 1986 začal svoju činnosť v nových prevádzkových priestoroch na území mesta. Aj napriek doposiaľ dosahovaným priaznivým hospodárskym výsledkom má aj svojiské problémy: nízky stav nákladných motorových vozidiel, nevyhovujúce vykládkové podmienky na železničnej stanici, nočná vykládka UP, nevyhovujúce príjazdové komunikácie, nepostačujúce a nevyhovujúce skladovacie priestory atď. Úlohy, ktoré 30 pracovníkov PS pod vedením Ing. Kameníka Pavla očakávajú v r. 1989 sú náročné. Na zásobenie uhoľnými palivami ča-

ká cca 14.200 domácností a cca 500 soc. organizácií a zariadení v rezortoch: školstvo, priemysel, poľnohospodárstvo, bytové hospodárstvo, zdravotníctvo a ostatné. Pracovníci PS často pracujú za ťažkých poveternostných i pracovných podmienok. Spolupracujú pri vytváraní tepla v domovoch našich spoluobčanov. Odchádzajú mnohokrát zo svojich vlastných teplých domovov, aby uprostred noci, mrazov a dažďov darovali kúsok zo svojho vlastného tepla nám všetkým. Odmeňme sa im za ich dar vašou striedanosťou, serióznosťou, ohľaduplnosťou a ľudskosťou pri vzájomných kontaktoch. Doterajšie priaznivé poveternostné podmienky zimy, dobré zásoby uhoľných palív súčasne dočasný voľný predaj niektorých druhov uhoľných palív /kocka A, B, C, orech A, B, C, kaly, preplasty, lignit/, ako aj svedomitý a uvedomelý prístup všetkých zamestnancov PS k práci sú dobrým predpokladom splnenia tohoročných hospodárskych úloh i zárukou, že požiadavky našich spoluobčanov na zásobenie UP budú v maximálnej miere splnené. Ing. Kameník

PREČINY A TRESTNÉ ČINY 1988

Príslušníci OO VB v Tvrdošíne v roku 1988 zistili na teritóriu mesta celkom 48 trestných činov a 45 prečinov, čo znamená, že kriminalita v meste v porovnaní s predchádzajúcim obdobím mierne narastá:

P o č e t :	Rok: 85	86	87	88
-zistených trest.činov	38	42	47	48
-trestne stíhaných osôb	40	36	45	44
-zistených prečinov	36	40	36	45
-postihnut.osôb za prečin	34	40	37	41

Napriek nárastu počtu trestných činov a prečinov, zaznamenávame potešiteľný pokles trestnej činnosti mládeže. V zmysle

trestnoprávneho hľadiska za mládež považujeme osoby do dovŕšenia 18 roku fyzického veku.

Mládež sa dopustila:	1986	1987	1988
- trestných činov	9	5	3
- prečinov	6	3	5

Štruktúra trestnej činnosti sa prakticky v porovnaní s predchádzajúcim obdobím nemení. I naďalej prevláda majetková kriminalita /rozkrádanie majetku v socialistickom vlastníctve a krádeže/, poklesol počet násilnej trestnej činnosti a počet trestných činov spáchaných pod.../pokračov.na 5.str./3

MATKE NA MDŽ

OJ, MATI MOJA, DRAHÁ MATI!
AKO TI DIEŤA LÁSKU SPLATÍ?

ČI DOTYK JEHO DETSKÝCH DLANÍ
ZAHOJÍ TVOJHO SRDCA RANY,

VYHLADÍ VRÁSKY V TVOJEJ TVÁRI,
VYSUŠÍ SLZY V OČIACH STARÝCH,

ZAŽENIE STAROSŤ Z TVOJHO ČELA,
ABY UŽ NAVŽDY ODLETELA,

UTÍŠI SMUTNEJ DUŠE VZDYCHY,
NA ÚSTA VRÁTI ÚSMEV TICHÝ,

ŠEDIVÚ HLAVU OBJÍME TI
A K STARÝM NOHÁM ZLOŽÍ KVETY?

OJ MATI MOJA, SLADKÁ MATI!
AKO TI DIEŤA LÁSKU SPLATÍ? P.

MEDAILÓNIKY Z DEJÍN TVRDOŠÍNA

36 /dokončenie z minulého čísla/

NERUČOSMY ROK V TVRDOŠÍNE ... uvedomelými Slováckmi tak dobre sú katolíci ako luteráni, tak prezradzuje to samo len zlostný úmysel Tuď pospolitý šialit' a klamať, aby ho tým snadnejšie získať mohli ku zločinným podnikom svojim a k napomáhaniu týchto". 5. februára odišla do D. Kubína deputácia mesta Tvrdošína, aby ospravedlnili svoje počínanie. Na to 6. februára prišiel do Tvrdošína silnejší oddiel vojakov a dobrovoľníkov vykonať odzbrojenie na hornej Orave a vzali so sebou troch väzňov medzi nimi spomenutého Jána Vazelyho a Antona Lehotského panského úradníka. Koncom apríla voľca maďarského vojska Görgly pritiahol do Liptova a začal vytláčať dobrovoľníkov z Oravy. Títo ustúpili cez Mútne do Živca. Görgly sľúbil za každého ozbrojeného dobrovoľníka, keď ho lapia, vydajú 3 glaté. Odobral 150 pušiek, v Námestove zostavil gardy, aby chytali zbytky Bloudkovho zboru dobrovoľníkov. 21. mája uväznili Karola Lippaya tvrdošínskeho starostu dosadeného Hurbanom. Našli mu 8 kusov pušiek; s ostatnými väzňami z Oravy, ako bol Zoch, ev. farár v Jasenovej, Broško námestovský katolícky farár, cez Ružomberok previezli ich do Banskej Bystrice. A Herman Görgly každému nasúdil smrť na šibenici. Ale ich viezli ďalej, cez Sahy a Pešť do Segedína. 26.7.1849 ich oslobodili okrem Zocha a Púplavu Jána z Lehoty, ktorí sa dostali až o mesiac domov, loho 12. augusta po bitke pri Világoši Görglyovo vojsko sa vzdalo ruskému pomocnému vojsku. Na súde v Segedíne 20. júla 1849 vytykali Karolovi Lippaymu: "... čimhovskému ričtárovi povedal, že keby počul proti Hurbanovi alebo cisárovi niekoho hovoriť, že mu to má oznámiť, pretože je poverený takýchto potrestať. Medzi týmito väzňami bol námestovský farár Broško, ustiansky farár Repaský a evanjelický jasenovský Zoch. Michal Kristoľčák tvrdošínsky farár vysoko vzdelaný na Paznáneume vo Viedni politicky sa neexponoval, venoval sa boju proti alkoholizmu. Obe politické stránky zmieroval navzájom. Zatiaľ nižňiansky farár Chmel stál na opačnej strane.

Vidíme, že politické vrenia ako boli kurucké vojny, tak isto aj občianske národostné vojny neobišli ani mesto Tvrdošín, ktoré malo za sebou už aj tak dost pohnutú históriu stredoveku.

PREČINY A TRESTNÉ ČINY 1988

/dokončenie z 3. strany/

...vplyvom alkoholu. Medzi najzávažnejšie prípady možno zaradiť prípad podvodu, pašovania a nedovoleného podnikania občana V. Z. z Krásnej Hôrky, prípad útoku na verejného činiteľa, ktorého sa dopustil občan J. S. z Tvrdošína /len 32 hodín po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody tým, že pod vplyvom alkoholu napadol fyzicky i slovné hliadku VB v hoteli Limba/ a prípad znásilnenia a pohlavného zneužívania vlastnej dcéry občanom J.P. z Medvedzia. Uvedené prípady boli ukončené súdom právoplatným rozhodnutím. Na úseku verejného poriadku došlo k opätovnému nárastu priestupkov najmä pri narušovaní socialistického spolunažívania občanov.

Stav priestupkov za roky:	1986	1987	1988
-proti social. spolunažívaniu	59	99	123
-na úseku boja proti alkoholizmu	5	12	11
-proti verejnému poriadku	2	3	5
-proti predpisom v cestnej premávke	26	51	48

Pokiaľ ide o priestupky v doprave, v tabuľke sú uvedené len priestupky riešené rozhodnutím náčelníka OO VB, resp. trestnou komisiou DI VB. Na mieste formou pohovoru či pokuty bolo v Tvrdošíne za rok 1988 zistených 231 priestupkov, za ktoré bolo uložených 18.480 tis. Kčs blokových pokút. Podľa uvedených prehľadov je zrejmé, že na úseku boja proti kriminalite a inej protispoločenskej činnosti máme stále čo robiť. Od všetkých občanov a spoločenských organizácií závisí, aby táto snaha neostala len na pleciach príslušníkov ZNB, orgánov činných v trestnom konaní, či národného výboru a jeho orgánov. kpt. Ján Páleš

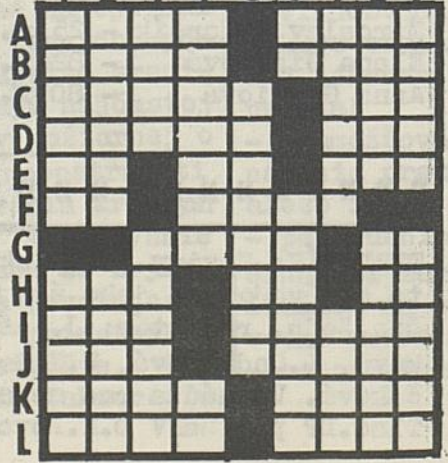
KRÍŽOVKA

VODOROVNE: A. Metrická stopa-KONIEC TAJNICKY. -B. Mesto v Iráne-snemovňa. - C. Únosca Heleny-japonský myš -D. Odsekni-príslušník židovského národa. -E. Značka neónu-SPZ Klatov - cudzie mužské meno. -F. Autonomná oblasť-organická zlúčenina. -G. Malý ker-značka samária. -H. Judejský kráľ-značka pre stok-SPZ Karvinej. -I. Muž, po lat. francúzsky maliar. - J. Spojka-mesto v Angole. -K. Časť zložených slov s významom deväť-osol, po česky. -L. Veľké nádoby-grafický znak tonu.

ZVISLE: 1. Stredoveký španielsky tanec-preddavok. -2. Cudzie mužské meno- 2. ČASŤ TAJNICKY. -3. Skratka mortadely-mesto v Iráne. -4. Blikáč /slang./- mesto vo Francúzsku. -5. ZAČIA -

TOK TAJNICKY /výrok Palackého/. -6. SPZ Dunajskej Stredy -miešanec. -7. Napnutou nohou urobil pohyb nabok-starorímsky básnik. -8. Odborník v chémii-kotra /odb./. -9. Brazílsky prozaik-trojuholníková šatka /lek./

Pomôcky: Evale - Karend - Ay Mitela

/dokončenie z 2. strany/ ... a Miestna ľudová knižnica Stefanov/ čo predstavuje približne 2000 kníh. Tieto zmeny si jednoznačne vyžadujú aj kadrové dobudovanie knižnic, pretože rozsiahle činnosti hlavnej knižnice a veľký počet čitateľov a výpožičiek ktorý máme na sídlisku, nie je možné zvládnuť so súčasným stavom pracovníkov /3,5 os./. Tu očakávame pochopenie od MsNV Tvrdošín a zodpovedných zložiek ONV a zabezpečenie

Knihnica je súčasťou MsKS

mzdových prostriedkov pre nové pracovné kádre. V jesenných mesiacoch nás čaká obhajoba titulu "Vzorná knižnica" za činnosť v roku 1988, pri ktorej sa hodnotia priestory, knižovnícka práca, plnenie hlavných ukazovateľov, kultúrno-výchovná činnosť. Veríme, že v priebehu prvého roka v nových organizačných podmienkach splníme všetky plánované úlohy a potreby čitateľskej verejnosti. V. Safrová

Výstava klubu dôchodcov

Práca Klubu dôchodcov - sídl. Medvedzie v r. 1988 uspokojila členov a získala uznanie verejnosti. Za prvý úspech v r. 1989 považujeme výstavu ručných prác našich členov 31.1.-12.2. v MsKS. Celkom 124 výrobkov-plodov svojej usilovnosti a šikovnosti predstavilo 18 vystavovateľov ako dôkaz účelného využitia voľného času a trvalej lásky k práci. Za tých niekoľko dní videlo výstavu 235 návštevníkov. Jej ohlas bol veľmi dobrý. P.

Tajnička z minulého čísla znie: "ZABUDNI SÁM NA SEBA, SVET SI ŤA ZAPAMNÁ". Knihu posielame Márii Kohárovej, Oravský Biely 5 Potok 171.

